

ACOTACIONS AL PREMI SANT JOAN DE NOVEL.LA CATALANA

Convocat per primera vegada per la Caixa d'Estalvis de Sabadell, el Premi Sant Joan de novel.la catalana té per finalitat fornir d'una bona obra inèdita la campanya de lliurament de llibres als impositors de la Institució, que té lloc tradicionalment per la Diada del Llibre.

Probablement, pel fet de ser convocat per una entitat aliena als interessos editorials comercials, el nombre d'obres presentades -trenta nou- fou considerable i, en tot cas, superior al que es dona habitualment en aquests casos: pensem que, per exemple, al premi Sant Jordi -el més prestigiós del país- s'hi han presentat en guany vint-i-set obres, i l'any passat se n'hi presentaren divuit; aquest fet és decisiu, tota vegada que no es tracta solament d'una qüestió de quantitat, sinó també, indefectiblement, de qualitat, ja que a major nombre de concursants es fan més evidents les diferències de qualitat entre les obres presentades.

D'això es desprèn, doncs, que el Jurat tingué molta feina, tant per llegir les vuit mil pàgines que sumaven les novel.las presentades com per establir-ne una jerarquia de valors, atesos els diversos aspectes d'estil, argument, traç dels personatges, etc. Després de successives deliberacions, s'establí que passessin a la votació final els nou títols següents, que citem per ordre invers als vots aconseguits, és a dir, de menys a més vots: "*Betelgeusa*", de Fruitós Bonaterra (pseudònim); "*Aquest serà el principi*", d'Anna Murià; "*Els dos Pols de la qüestió*", de Boris Alexnova (pseudònim); "*Segadors i Cívics*", d'Antoni Turull; "*Els gossos d'Acteó*", d'Avel.lí Artís Gener; "*No atraparàs la llebre*", de Vicenç Villatoro; "*Els esquarterats*", de Ramon Macià Alegret; "*Dama*", d'Isabel-Clara Simó;

"*Adéu turons, adéu*" que, com és sabut, resultà guanyadora; l'autor de la qual es presentà sota el pseudònim de Joan Massip, que amagava el nom del professor mallorquí, resident a França, Antoni-Lluc Ferrer.

Val a dir que aquests nou títols seleccionats compendiaven pràcticament els temes dominants en el concurs: la novel.la policiaca en clau d'ironia, el realisme relligat als precedents o a les conseqüències de la guerra civil espanyola, la política-ficció situada a Catalunya, la novel.la de referència històrica, i la narració intimista. A continuació, fem un comentari de cada una d'aquestes obres.

- "*Betelgeusa*" de Fruitós Bonaterra.- Es tracta d'una novel.la negra, l'acció de la qual transcorre en una capital de província, de fàcil identificació; tres personatges de l'alta burgesia es troben involucrats en un crim, del qual alhora són víctimes. La trama és enginyosa, resolta amb una certa ironia pirandelliana: l'autor juga amb la idea de fer escriure a un dels personatges el que ell mateix ens explica. Escrita en un llenguatge peculiar, malgrat presentar alguna incorrecció, sembla encloure algunes referències directes a la vida provinciana que drescriu.

- "*Aquest serà el principi*", d'Anna Murià.- Autèntic "roman-fleuve" que persegueix l'obtenció d'un alt clima novel.llesc, tocat a vegades d'un alè poètic considerable, però que sovintment esdevé confós i repetitiu. L'autora basteix un gran mosaic de la vida barcelonina de la primera meitat del segle -dictadura, república, guerra civil, exili i retorn-, quallat de personatges diversos, que el lector coneix des de la infantesa, i que es van relacionant entre ells, per motius

d'interès, d'amor, d'odi, etc. En resum, tracta de ser una descripció d'una societat sobre un fons històric concret, si bé no sempre es resol satisfactòriament la correlació entre els primers plans i el teló que li serveix de fons.

- "*Els dos Pols de la qüestió*", de Boris Alexnova.- Altra vegada ens trobem amb el gènere negre, en aquesta ocasió en forma de paròdia de la novel.la negra americana, amb referències ben concretes a Raymond Chandler. Novel.la divertida, fluïda, amb aventures i equívocs de tota mena (començant pel títol), incluits els inversemblants, però que es barra el pas ella mateixa, essent així que no té un final pròpiament dit. Llibre totalment desmitificador, és obra de gent jove que conjumina la imaginació amb el divertiment i que denota un bon coneixement de la tècnica narrativa.

- "*Segadors i Cívics*", d'Antoni Turull.- Heus aquí una novel.la imaginativa: l'autor sabadellenc -professor de català a Bristol- escriu una obra extensa, enrevessada i divertida que incideix en el gènere de la política-ficció. Uns escamots preparen una revolució per tal de proclamar una república catalana ecologista, llançant unes píncoles que ho destrueixen tot menys la vida: els "segadors" són els activistes, i els "cívics" són els intel.lectuals del moment. Novel.la de sàtira i d'imaginació, es fa reiterativa i potser perd volada en lligar-se a personatges i fets contemporanis massa concrets. És, en certa manera, una segona part de la "Crònica d'Isambard", ja publicada per l'autor.

- "*Els gossos d'Acteó*", d'Avel.lí Artís Gener.- El veterà autor confes-

Es una gentileza de
MUNTADA

Subministres Industrials-Ferreteria-Bricolage
Ctra. de Barcelona, 222-228 - Tels. 710 07 91 - 710 08 66
Ca N'Oriach: Salenques, 11 - Tel. 716 20 12 - SABADELL

sa haver volgut fer una novel·la en el sentit clàssic i tòpic de la paraula, a l'estil dels grans relats televisius que el públic actual accepta com acceptava el d'abans el folletí. L'autor, tan savi com murri, escriu un relat generós, amb gràcia i ofici que intenten donar validesa a força elements melodramàtics: enemistat cerval entre dos pagesos que, no obstant això, es fan còmplices d'un comportament delictiu; relacions incestuoses, un assassinat, abandó del poble per la gent jove que marxa a ciutat, amor, gelosia, optimisme, generositat..., de tot hi ha en aquesta novel·la que, en tot cas, es perd una mica per la seva mateixa abundància, que sovint traeix el to que hauria pogut tenir amb un tractament més rigorós.

-*"No atraparàs la llebre"*, de Vicenç Villatoro.- Novament, una novel·la negra amb clau irònica, escrita amb molta gràcia i presentant situacions quotidianes, no gens forçades, amb personatges normals i corrents. Amb agudesia i finor, se'ns expliquen les indagacions d'un guàrdia municipal, encarregat pel seu cap d'esbrinar uns assassinats i la conducta sospitosa d'uns personatges estranys, que resulten elements d'un escamot ultra, fins arribar a un final insospitat però decevent. Encara que es faci inevitable la referència a Francisco Garcia Pavón i a Llorenç Capellà, l'obra té prou personalitat com per valdre's ella mateixa i fa esperar del seu autor noves aportacions en el camp narratiu.

-*"Els esquarterats"*, de Ramon Macià.- Novel·la de gran interès, que assaja el sempre difícil gènere històric. L'intent no deixa de ser atrevit, ja que es tracta de recrear l'ambient i l'època dels remences, basant-se en un fet històric: concretament, l'autor fa protagonista de la seva obra un obscur remença que el dia primer de desembre de 1492 atentà contra el rei Ferran el Catòlic a la capella de Santa Àgata, a Barcelona. La novel·la ens explica la possible vida, pensaments i motivacions d'aquest remença provinent de la Roca del Vallès, i l'autor en dona una recreació ben plausible,

Perspectiva del Saló en el transcurs de l'acte.

alternant la tècnica objectiva i la subjectiva del monòleg interior. Es tracta d'una obra escrita amb fluïdesa, sense l'èmfasi que podria suposar el clixé històric, i sumament original per la seva concepció i enfoc.

-*"Dama"*, d'Isabel-Clara Simó.- L'autora -directora de la revista "Canigó"- té la valentia d'enfrontar-se amb un tema fort, de doble vessant: l'ambient de tensió social i política a Alcoi a mitjans de segle passat. Amb un estil netament naturalista, narra la història d'una obrera humil, filla d'un anarquista revoltat, mort a la presó, que es casa amb l'amo de la fàbrica on treballa. Les implicacions d'ordre personal, familiar i social que el tema comporta, desencadenen un drama roent emmarcat en el clima de la ciutat industrial on es desenvolupa, amb una evident identificació de l'estil amb l'ambient descrit.

-*"Adéu turons, adéu"*, d'Antoni Lluç Ferrer.- De l'obra guanyadora cal dir, d'antuvi, que es tracta d'una novel·la molt ben escrita. A primera lectura és la història d'un nen mallorquí que explica les seves vivències entre els deu i els dotze anys: el desco-

briment del món familiar, de l'amistat, del treball, del sexe, de l'estudi...; però el que subtilment ens descriu l'autor és l'ambient de Mallorca als anys cinquanta. Entre la ingenuïtat i la denúncia, la clau de la novel·la resideix en el testimoni que el nen ens dona de la societat que l'envolta, i el mecanisme estilístic subratlla aquesta visió crítica del món feta per un personatge marginal. El mèrit del llibre radica en aquesta subtilesa de l'objectivitat subjectiva, si val a dir-ho així, que l'autor utilitza fins a les darreres conseqüències: l'última frase de la novel·la és reveladora en la seva polisèmia: "*És que podeu topar-vos mai amb ella si un bon dia no us poseu a cercar la llibertat?*". Per altra part, aquesta obra entronca plenament amb una novel·la anterior de l'autor, "*Dies d'ira a l'illa*", que guanyà el premi Prudenci Bertrana l'any 1978.

Com es pot veure, les nou obres seleccionades contenen prou elements d'interès per a ser discutides, així com per a assegurar al Premi Sant Joan unes expectatives de continuïtat en el context de les lletres catalanes.

Joan Ripoll

LLEGEIX I PROPAGA QUADERN. Quan més serem més llegirem!...